

Uuringu tellis muinsuskaitseamet eesmärgiga selgitada välja, kui palju on rohkem kui 3600 hektari suurusel muinasaega ulatuva asustajalooga alal säilinud pärandniite ning mis on nende seisund, looduskaitseväärtus ja säilimisperspektiiv.

Uuringu raames koostati piirkonna pärandniitude ajalooline ülevaade ning mitmeid kaardianalüüse, mille põhjal järeldati, et võrreldes 20. sajandi I poolega on pärandniitude pindala siin ligikaudu poole võrra vähenenud - peamiselt on hävinud niisked ja soostunud niidud. Välitööd näitasid, et säilinud on ligikaudu 800 hektarit pärandniite, millest suure osa moodustavad looniidud ja lubjarikkad pärisaruniidud. Nende hulgas on liigirohkeid ning mõõdukalt põõsastunud, st heas seisundis rohumaid veel ligikaudu 75% . Enamus niite koondub nelja tähelepanuväärselt suurde ja terviklikku poollooduslike koosluste kompleksi, millel on ka suur looduskaitseväärtus ning potentsiaal looduskaitsealana. Kaitsealustest soontaimedest registreeriti looniitudel ohtralt uusi aasnelgi ja põdrajuure-soomuka leiukohti. Kahjuks on kõigist leitud pärandniitudest hooldatud (niidetud või karjatatud) vaid 140 hektarit. Niidetavail aladel jäetakse hein sageli koristamata. Kui jätkub praegune olukord, kasvab suurem osa säilinud pärandniitudest lähema 40 aasta jooksul kinni. Lisaks hoolduse puudumisele on probleemiks ka niitude põldudeks kündmine.

Rebala muinsuskaitseala on ehe näide sellest, et ka väljaspool kehtivaid looduskaitsealasid leidub palju väärtuslikke niite, mis vajavad teadvustamist, tutvustamist ning väärtuste säilimisele suunatud riiklikke toetusmeetmeid. Kõik väljaspool kaitsealasid seni veel säilinud elurikkad niidukooslused tuleb Eesti maastikes kaardistada ja põllumajandustoetuste abil hooldusesse suunata.

Lisainfo: meeli.mesipuu (ät) gmail.com